

NOTAT

22. oktober 2015

DANSKERE FORETRÆKKER FÆLLES EU-LØSNINGER OM ASYL OG GRÆNSER

Kontakt:

Direktør, Bjarke Møller

+45 51 56 19 15

bjm@thinkeuropa.dk

RESUME *Flygtninge- og migrantkrisen i Europa har fået debatten om grænsekontrol til at blusse op igen. Forud for de kommende forhandlinger om en ny økonomiaftale for politiet, har et flertal i Folketinget bestående af Venstre, DF og Socialdemokratiet allerede tilkendegivet, at de ønsker at styrke den danske grænsekontrol.*

Mere politi i grænseområderne og intelligent nummerpladekontrol er nogle af de forslag, der er i spil. Men mere end dobbelt så mange danskere foretrækker stærkere kontrol ved de ydre EU-grænser frem for permanent kontrol ved de danske grænser. Det viser en ny meningsmåling danskerne blandt 999 repræsentativt udvalgte danskere i alderen 18-74 år, som YouGov har foretaget for Tænketanken EUROPA.

Dansk Folkeparti er det eneste parti, hvor et solidt flertal af vælgerne ønsker permanent kontrol ved de danske grænser. I alle andre partier er der en majoritet af vælgere, som ønsker europæiske frem for nationale løsninger. Meldingen er interessant i lyset af de kommende forhandlinger om en ny økonomiaftale og i lyset af det seneste EU-topmøde, hvor netop en stærkere ekstern grænsekontrol i EU med fælles grænsepatruljer blev sat på dagsordenen.

Den nye meningsmåling rummer samtidig helt ny viden, om hvordan danskerne prioriterer mellem en række forskellige løsninger på flygtninge- og migrantkrisen. Når danskerne bliver spurgt om en række løsninger, der strækker sig fra fælles EU-asylopolitik til permanent dansk grænsekontrol og en rent dansk udlændingepolitik,

er der langt flere vælgere, der foretrækker fælleseuropæiske løsninger frem for nationale løsninger. Et solidt flertal af danskerne er også klar til langt mere europæisk samarbejde om asyl- og indvandringspolitikken.

Mens den politiske elite er modstræbende over for fælles EU-kvoter for asylansøgere, er 55 pct. af vælgerne tilhængere af kvoterne. Der er også flertal for en folkeafstemning for dansk deltagelse i EU's asyl- og indvandringspolitik. Der stemmes dog formelt set ikke om asyl og indvandring ved folkeafstemningen den 3. december, da ja-partierne på forhånd har besluttet at holde dette spørgsmål uden for den nye tilvalgsordning. Men en ny folkeafstemning om asylpolitikken kan blive aktuel igen, hvis EU-landene i løbet af 2016 enes om en ændring af Dublin-forordningen og indfører en permanent kvotefordeling.

HOVEDKONKLUSIONER:

- Mere end dobbelt så mange danskere foretrækker mere kontrol ved de ydre EU-grænser frem for en mere permanent dansk grænsekontrol. Selv om mange vælgere ønsker mere grænsekontrol, er det kun et lille mindretal, der ønsker nationale løsninger i strid med EU's Schengen-regler.
- I alle partier, bortset fra Dansk Folkeparti, hælder en markant overvægt af vælgere til europæiske frem for rent nationale løsninger. Der er ved at ske en europæisering af danskernes udlændingepolitiske holdninger.
- Mere end tre gange så mange vælgere ønsker, at Danmark skal bidrage til fælleseuropæiske løsninger på flygtninge- og migrantudfordringen, end dem der mener, at Danmark selv skal håndtere flygtningeudfordringen.
- Den politiske elite på Christiansborg er ude af trit med befolkningen i synet på EU's udlændingepolitik, og der kan være behov for en kursændring. En ny dansk folkeafstemning om asyl- og indvandringspolitikken i EU kunne skabe klarere linjer om fremtidig dansk deltagelse i de fælles EU-initiativer på området.
- Et klart flertal i befolkningen er for dansk deltagelse i EU's fælles asyl- og indvandringspolitik, og hele 55 pct. vil have Danmark med i en fælles asylkvotefordeling i EU, mod 30 pct. der ikke vil.
- Selv om de toneangivende partier afviser en ændring af den hidtidige politiske afvisning af dansk deltagelse i EU's asylpolitik og fælles kvoter, er det tvivlsomt at denne position kan fastholdes. Den kommende reform af Dublin-forordningens asylregler og forslaget om permanent kvotefordeling for asylansøgere kan bringe Danmark i alvorlig katepine, der i sidste ende kan udløse en folkeafstemning.

Der er opstået et stort gab mellem, hvad den politiske elite anbefaler, og hvad den bredere befolkning ønsker i debatten om EU's asyl- og indvandringspolitik. Den voksende strøm af flygtninge- og migranter ind i Europa har i de seneste mange måneder overskygget alle andre nyhedshistorier, og det har skabt politiske spændinger i en række europæiske lande. Men det har også udløst en kraftig bevægelse i de danske vælgeres holdninger i retning af et stærkere europæisk engagement. Det gælder både i debatten om grænsekontrol og i debatten om en fælles asyl- og indvandringspolitik i EU.

En ny måling blandt 999 danskere i alderen 18-74 år foretaget af YouGov for Tænketanken EUROPA viser, at der er en stærk folkelig opbakning til dansk deltagelse i en fælles asyl- og indvandringspolitik i EU. Et flertal af danskerne – 55 pct. ja mod 30 pct. nej – støtter nu en fælles asyldfordelingsnøgle i EU. Det er desuden opsigtsvækkende, at der både blandt Venstre og Socialdemokraternes vælgere er et klart flertal for forslaget. Der er også et flertal i den danske befolkning på 50 pct. ja mod 34 pct. nej, der gerne vil tage del i EU's fælles asyl- og indvandringspolitik.

De europæiske løsninger står langt stærkere i vælgerbefolkningen end mere traditionelle krav om at vende tilbage til permanent national grænsekontrol. Flertallet af danskere foretrækker et tættere europæisk samarbejde og fortsat dansk deltagelse i EU's grænsesamarbejde, Schengen. Danskerne har erkendt, at nationalstaten ikke længere kan klare denne udfordring alene. Som i en række andre spørgsmål manifesterer danskerne sig som pragmatiske tilhængere af et øget EU-samarbejde, når der er fælles grænseoverskridende udfordringer, der skal løses. De vil ikke at vende ryggen til Europa, men anbefaler, at Danmark tager del i de fælles EU-løsninger.

Vælgerne har en nuanceret holdning

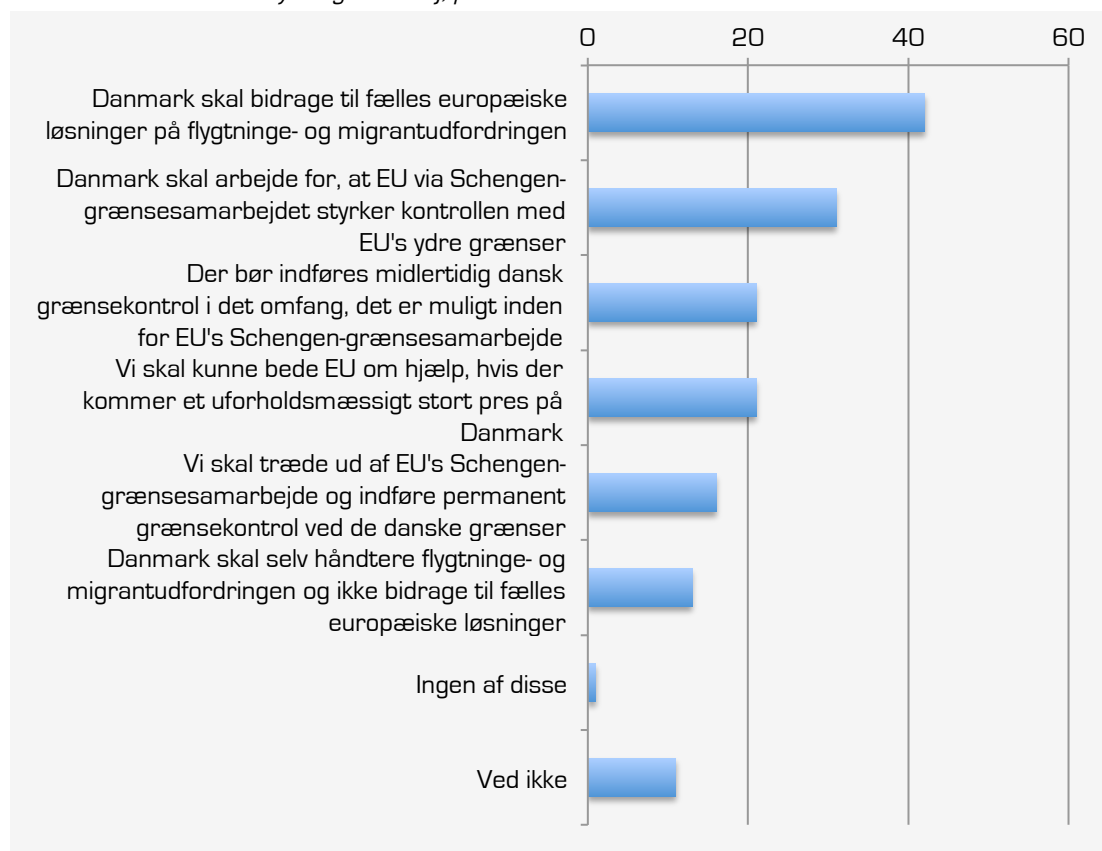
I meningsmålinger bliver vælgerne ofte stillet over for isolerede enkeltsags-spørgsmål, og det kan give store udslag i holdningerne. Tænketanken EUROPA har derfor testet, hvordan vælgerne forholder sig, når de stilles over for seks forskellige valgmuligheder i debatten om flygtninge- og migrantudfordringen, hvor spørgsmålet om øget grænsekontrol også har været rejst. De opstillede valgmuligheder går fra et kontinuum med *rent europæiske* løsninger (fælles EU-asylpolitik og ydre EU-grænsekontrol til *rent nationale* løsninger (Danmark skal ikke bidrage til EU-løsninger, men kan selv – og skal melde sig ud af Schengen).

Disse *multiple choice*-spørgsmål, hvor respondenterne kunne angive to svar, giver et nuanceret billede af, hvad der rører sig i vælgerbefolkningen. Der er

mere end tre gange så mange vælgere (42 pct.), der foretrækker, at Danmark skal bidrage til fælles europæiske løsninger på flygtninge- og migrantudfordringen, end de 13 pct., der hælder til, at Danmark selv skal håndtere flygtningeudfordringen og ikke bidrage til fælles europæiske løsninger. (se figur 1)

Figur 1. Danskerne vil gerne bidrage i EU

Hvordan mener du, at Danmark først og fremmest skal forholde sig i tilfælde af, at et stigende antal flygtninge- og migranter søger til Danmark? Du kan vælge to svar. (Danmark har siden 2001 deltaget i EU's Schengen-grænsesamarbejde, der skal sikre fri bevægelighed internt i EU og en fælles kontrol ved EU's ydre grænser.), pct.

Kilde: YouGov for Tænketanken EUROPA, 22-24. september 2015.

De socialdemokratiske og radikale vælgere er sammen med SF'erne, de konservative, Enhedslistens og Alternativets vælgere de stærkeste tilhængere af fælles europæiske løsninger. Alle disse partiers vælgere er mere positive end gennemsnittet over for fælles løsninger. Derimod er kun 9 pct. af DF'erne fortalere for, at Danmark skal bidrage til fælles europæiske løsninger.

Københavnere er mere europæere end nordjyder

Det europæiske *mindset* er samlet set slået igennem over en bred front. Bortset fra blandt DF's vælgere, har ingen partier en majoritet af vælgere, der er for de

rent nationale løsninger. Hos DF er det samlet set 78 pct. af partiets vælgere, mens det kun er 23 pct. af Venstre-vælgere, der støtter rent nationale optioner. Dansk Folkeparti og deres vælgere er på dette punkt isoleret og de eneste, der rykker sammen om den nationalt orienterede løsningsmodel.

Der er også en tydelig uddannelsesmæssig og geografisk forskel i holdningerne. Jo højere uddannelse, jo mere positive er folk over for en fælles EU-asylopolitik og kvotefordeling. En række målinger har bekræftet denne tendens, at folk er mere pro-europæiske jo længere uddannelse, de har i bagagen.

Men geografien spiller også en rolle. Folk fra Hovedstadsregionen er langt mere tilbøjelige (50 pct.) til at bakke op bag en fælles EU asylopolitik end jyderne (36-37 pct.). Til gengæld skiller nordjyderne sig ud i synet på den permanente grænsekontrol, da hver fjerde støtter den løsning mod hver sjette i resten af landet. Samlet set er nordjyderne mere nationalt sindede, da 40 pct. af nordjyderne bakker op om de rene nationale løsningsmodeller, hvor det kun er hver fjerde i Hovedstaden.

Skellet mellem københavnere og nordjyder er også markant i debatten om en fælles asylofordelingsnøgle. Hvor 59 pct. af folk i Hovedstaden siger ja til den og kun 24 pct. siger nej, er Nordjylland den region, hvor der er flest nej-sigere med 43 pct. Der er stadig en lille overvægt til ja-siden i Nordjylland, men regionen skiller sig ud fra alle andre regioner i landet ved at have markant flere nej-sigere.

Hellere europæisk end national grænsekontrol

Et af de spørgsmål, der gentagne gange er dukket op i den offentlige debat, er, om Danmark skal genindføre den permanente grænsekontrol og dermed træde ud af EU's Schengen-samarbejde. Men når dette forslag præsenteres sammen med fem andre løsningsforslag, er det kun 16 pct. af vælgere, der ser det som den bedste løsning. Det er overraskende, da en måling i januar foretaget af Epinion for DR viste, at et flertal af danskerne var klar til en permanent grænsekontrol.¹ Og det var før flygtningekrisen for alvor erobrede nyhedsfladerne.

Men spørgsmålet er, hvor rodfæstet denne opfattelse er, når debatten nuanceres. Denne nye måling viser, at stillet over for fem andre løsningsmuligheder, er den permanente, nationale grænsekontrol den option, som vælgere er næstmindst tilbøjelige til at vælge.

¹ Danskerne vil have permanent kontrol ved grænserne, Epinion for DR, 9. Februar 2015. (<http://www.dr.dk/nyheder/politik/befolkningen-vil-have-permanent-kontrol-ved-graenserne>).

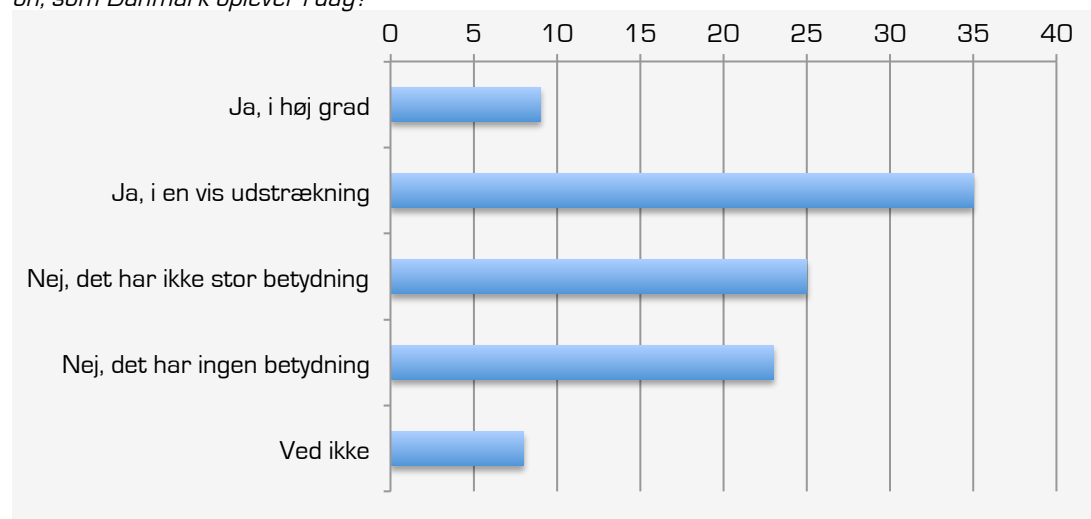
Faktisk er det kun ca. halvt så mange, der vælger den nationale kontrol som dem, der mener, at man via Schengen-samarbejdet bør styrke den ydre grænsekontrol i EU. (31 pct.). DF'erne, SF'erne og EL-vælgerne ligger på dette punkt klart under landsgennemsnittet. Men hos Venstre, K og LA er det derimod den foretrukne option. Hele 46 pct. af Venstre-vælgerne – hvilket er 15 procentpoint over gennemsnittet i befolkningen – ønsker det.

Dansk Folkeparti er i dag det eneste parti, der arbejder for en genindførelse af den permanente danske grænsekontrol. Og den aktuelle situation med tusindvis af flygtninge og migranter, der vandrer ind i Danmark på motorveje eller med tog, har fået partiet til at gentage dette krav.

Tænketanken EUROPA har derfor stillet et separat kontrolspørgsmål, der går direkte på om en genindførelse af den permanente grænsekontrol kan bidrage til at løse den flygtninge- og migrantsituation, som Danmark oplever. Flertallet af vælgere mener *ikke*, at en genindførelse af den nationale grænsekontrol kan løse den flygtninge- og migrantsituation, som Danmark oplever. Der er samlet set lidt flere (48 pct.) der ikke mener, at det vil have den store betydning eller slet ingen betydning at genindføre dansk grænsekontrol, end vælgere (44 pct.) der mener, at den i høj grad eller i en vis udstrækning kan være med til at løse den flygtninge- og migrantsituation, som Danmark oplever. (se figur 2)

Figur 2. Uenigheder om grænsekontrollen

Forventer du, at genindførelsen af dansk grænsekontrol kan løse den flygtninge- og migrantsituation, som Danmark oplever i dag?

Kilde: YouGov for Tænketanken EUROPA, 22-24. september 2015.

Der er en hård kerne på 9 pct. af vælgerne, der siger i ja *i høj grad*. Derudover svarer 35 pct. af vælgerne *i en vis udstrækning*, og begge grupper må antages at være lydhøre over for synspunktet om national grænsekontrol. I vælgerbefolk-

ningen som helhed er tilhængerne af den frie bevægelighed over grænserne stadig i overtal. Det er dog interessant, at blandt tilhængerne af frie bevægelighed er der hele 23 pct., der siger, at der siger, at genindførelse af permanent grænsekontrol *slet ikke har betydning*. Det er langt mere end de førnævnte 9 pct., der i høj grad mener, at permanent grænsekontrol virker.

Mere europæere end nationalt orienterede

Billedet er tydeligt hos stort set alle partier. Kun 28 pct. af de socialdemokratiske vælgere forventer, at en genindførelse af permanent national grænsekontrol kan bidrage til at løse den flygtninge- og migrantkrise, som Danmark oplever, mens 62 pct. af socialdemokraterne siger nej. Billedet er endnu mere tydeligt hos Radikale Venstre, SF, Enhedslisten og Alternativet. De borgerlige vælgere er delt op i to lejre. De konservative og LA-vælgerne hælder mest til et nej til national grænsekontrol, men hele 82 pct. af DF's vælgere ønsker en genindførelse af grænsekontrollen.

Selv om Venstres vælgere er for en fælles kvotefordeling i EU, forventer 58 pct. samtidig, at en genindførelse af dansk grænsekontrol kan løse den flygtninge- og migrantsituation, som Danmark oplever. De ser ud til at have en både-og position, hvor de både anbefaler flere europæiske løsninger samtidig med, at de anbefaler flere nationale løsninger.

Men billedet bliver mere nuanceret, når man i analysen inddrager deres svar på de seks alternative løsningsmuligheder. Det afslører, at Venstres vælgere i realiteten er mere europæisk orienterede end nationalt orienterede i synet på, hvilke løsninger der bør vælges i forhold til det stigende antal flygtninge og migranter. Stillet over for flere muligheder er det nu kun 11 pct. af Venstres vælgere, der mener, at vi skal genindføre permanent grænsekontrol og træde ud af Schengen. Tre gange så mange V-vælgere vil have midlertidig grænsekontrol, i det omfang det er muligt inden for Schengen – det vil sige, de ønsker at respektere holde sig inden for EU-reglerne i stedet for at vende ryggen til dem. Og lige så mange V-vælgere er tilhængere af en fælles EU-asyll og indvandringspolitik. Men den foretrukne option blandt V-vælgerne er styrket ydre EU-grænsekontrol, og med 46 pct. er der mere end fire gange så mange V-vælgere bag den løsning end bag forslaget om permanent dansk grænsekontrol.

Når man analyserer vælgerbefolkningens holdninger som helhed, er der en klar tendens til, at tilhængerne af øget grænsekontrol slet ikke er så faste i kødet i deres holdninger, når de samtidig stilles over for andre valgmuligheder – om f.eks. fælles EU-asyllpolitik, ekstern EU-grænsekontrol eller f.eks. midlertidig grænsekontrol inden for Schengen-reglerne. Så skifter mange af de 44 pct., der

umiddelbart var lydhøre overfor øget national grænsekontrol i et enkeltsagsspørgsmål, faktisk position. Så er der flere af dem, der indtager en mere moderat og pragmatisk holdning, hvor de er lydhøre overfor mere europæiske løsningsforslag. Kun hver sjette vælger svarer således, at vi skal træde ud af EU's Schengen-samarbejde og indføre permanent grænsekontrol ved de danske grænser, når de bliver stillet overfor flere valgmuligheder, herunder også forskellige europæiske løsningsmuligheder. Det understreger, at holdningerne i befolkningen er langt mere nuancerede, end det ofte fremstår i meningsmålinger med enkeltsagsspørgsmål.

Kun et lille mindretal vil vende tilbage til nationalstaten

Svarene på de seks forskellige løsningsmuligheder viser en klar tendens til, at den danske befolkning i konkrete sager som oftest ønsker *mere* europæisk samarbejde i forhold til de fælles udfordringer. En række meningsmålinger foretaget af YouGov for Tænketanken EUROPA og af Eurobarometer har bekræftet dette på tværs af politikområder. Danskerne er pragmatiske og konstruktive europæere, der er klar til at tage del i fælles europæiske løsninger, hvor det er relevant og kan bidrage til gøre noget ved de oplevede problemer. Der er kun et lille mindretal af vælgerne, der foretrækker at vende tilbage til nationalstaten og lægger afstand til fælles EU-løsninger.

Tidligere har et flertal af vælgerne sagt nej til at tage del i en fælles asyl- og indvandringspolitik som led i en ny tilvalgsordning på det retlige område. To YouGov målinger for Tænketanken EUROPA viste sidste år, at vælgerne havde betydelig skepsis på dette punkt. I juli sagde 53 pct. af danskerne nej til fælles EU-regler for indvandring, mens 32 pct. sagde ja. Og i oktober 2014 svarede 42 pct. af danskerne nej til at gøre indvandring, asyl og grænsekontrol til en del af en tilvalgsordning, mens kun 36 pct. svarede ja.

Der er dog sket et tydeligt holdningsskifte i de seneste måneder, hvor flertallet stadig mere tydeligt efterspørger fælles EU-løsninger. Man kan sige, at der er ved at ske en europæisering af danskernes udlændingepolitiske forestillinger om, hvad der bør være løsninger på flygtninge- og migrantkrisen. DF er det parti, der mest dedikeret arbejder for nationale svar på denne udfordringer, men det er samtidig det eneste partis vælgere, der hælder til den rent nationale løsning.

DF har dog været i stand til at lægge et stort politisk pres på en række andre partier og delvist få dem til at overtage DF's skepsis til fælles europæiske løsninger. De opnår indflydelse gennem de andre partier, der er langt større end deres vælgermæssige opbakning ellers tilsiger i denne sag. Såvel Venstre som Socialdemokraterne og De Konservative har afvist at udvide tilvalgsordningen til

også at omfatte EU's asyl- og indvandringspolitik, og de har indtil nu afvist at være med i en fælles EU-kvotefordelingsnøgle for asylansøgere.

På disse to punkter lytter partiernes ledelser mere til DF's dagsorden end til de nu fremherskende holdninger i vælgerbefolkningen. Bortset fra DF er der ingen partier, der har et flertal af vælgerne, som er modstandere af en fælles asylfordeling i EU. De radikale, SF'erne, Enhedslistens og Alternativets vælgere er de varmeste tilhængere af den løsning, efterfulgt af 68 pct. af socialdemokraterne – og selv hos Venstre er der et solidt flertal for kvotefordeling i EU med 51 pct. mod 32 pct.

Tænketanken EUROPA har også undersøgt hvilke motiver, der er dominerende blandt den gruppe af vælgere, der enten er modstandere eller ikke ved, hvad de skal mene om en fælles asylfordelingsnøgle i EU. Næsten halvdelen af disse vælgere har en suverænitetbaseret modstand og siger, at EU ikke skal blande sig i dansk politik på området. Og 39 pct. siger, at Danmark bør modtage færre asylansøgere. Argumenter om, at det for dyrt og for bureaukratisk at lave en sådan asylfordelingsnøgle fylder meget mindre i bevidstheden hos disse vælgere.

Tør politikerne lytte til befolkningen?

Skal politikerne lytte til befolkningen før folkeafstemningen den 3. december om at omdanne retsforbeholdet til en tilvalgsordning, må de ændre kurs. I stedet for at holde asyl- og indvandring uden for tilvalgsordningen, er der i realiteten et klart folkeligt flertal for at gøre området til en del af tilvalgsordningen. En måde at håndtere dette dilemma på kunne være, som bl.a. Tænketanken EUROPA tidligere har foreslået, at stille vælgerne et supplerende spørgsmål på stemmesedlen den 3. december om, hvorvidt tilvalgsordningen også skal omfatte asyl- og indvandring. Fordelen ved denne opdeling vil være, at vælgerne så trygt kan tage stilling til fortsat dansk deltagelse i Europol og tilvalgsordningen, uden at spørgsmålet blandes sammen med den følsomme debat om den fælles udlændingepolitik i EU.

En meningsmåling af Megafon for Politiken og TV2 har i september bekræftet, at et flertal af vælgerne ønsker en ny folkeafstemning om asyl- og indvandringspolitikken i EU. 53 pct. af vælgerne siger ja, mens 26 pct. siger nej til dette forslag.²

Alternativet var det første parti, der anbefalede, at vælgerne også spørges om asyl- og indvandringspolitikken i EU. Og siden har Radikale Venstre og Liberal

² Flertal vil stemme om asylpolitik, Politiken, 20. September 2015
(<http://politiken.dk/indland/politik/ECE2850185/flertal-vil-stemme-om-asylpolitik/>).

Alliance udtrykt sig positivt om ideen. Derimod er det overraskende, at Morten Messerschmidt fra Dansk Folkeparti har afvist ideen. Tilbage i februar 2015 advarede han ellers sine vælgere mod, at ja-partierne anført af Radikale Venstre en dag kunne finde på at udvide tilvalgsordningen til asyl og indvandring, og derfor krævede han dengang en folkeafstemning om spørgsmålet.³ Men i takt med at andre partier har udtrykt sig positiv om ideen, har han skiftet standpunkt.

Under Folketingets åbning overraskede statsminister Lars Løkke Rasmussen mange, da han uden for sine planlagte talepunkter meddelte, at der vil blive udskrevet en ny folkeafstemning om asyl- og indvandring, hvis ja-partierne på et senere tidspunkt ønsker at opgive deres vetoret på området. Såvel Socialdemokraterne som de konservative har åbent valgt at bakke op bag denne linje. I realiteten lægger statsministeren op til, at ja-partierne vetoret erstattes med en vetoret til befolkningen. Fordelen ved denne udmelding kan være, at man dermed kan signalere til den gruppe af EU-skeptiske vælgere, der også er bekymret over en glidebane i udlændingepolitikken – f.eks. blandt Dansk Folkepartis vælgere – at der ikke er en glidebane på dette område.

Tidligere målinger for Tænketanken EUROPA har vist, at der er et flertal af DF's vælgere, der er tilhængere af at gøre Europol til en del af en tilvalgsordning. Men hen over sommeren er flere DF-vælgere gået fra et ja til tilvalgsordningen til at hælde mere til et nej. Det må i første række nok tilskrives det forhold, at flygtningedebatten har overskygget debatten om kriminalitetsbekæmpelse gennem Europol. Det er endnu uvist, om Lars Løkke Rasmussens udmelding under åbningsdebatten vil berolige disse DF-vælgere, så de den 3. december kan stemme om tilvalg af Europol i stedet for at lade frygten for en EU-glidebane i asylpolitikken råde.

Dublin-plus udfordrer Danmark

Det er endnu uafklaret, hvornår den folkelige vetoret – ved en ny folkeafstemning om asylpolitikken – i givet fald kan og vil blive aktiveret. Vil det ske i alle spørgsmål, der vedrører tilvalg af konkrete retsakter med virkning på udlændingepolitikken? Med de markante løfter fra såvel V og S om, at udlændingepolitikken fortsat skal afgøres i Danmark, og at vi ikke skal være en del af en fælles EU-kvotefordeling, er det svært at forestille sig, at disse partier ikke vil skride til en

³ Messerschmidt: Uden retsforbehold kan flertal luske EU-politik ind ad bagdøren, Politiken 12. Februar, 2015 (<http://politiken.dk/indland/politik/ECE2544563/messerschmidt-uden-retsforbehold-kan-flertal-luske-eu-politik-ind-ad-bagdoeren/>).

folkeafstemning, hvis det på et senere tidspunkt bliver nødvendigt at tilvælge EU-retsakter på området.

Strengt teoretisk kan man muligvis hævde, at eksisterer en lille kattelem i Løkkens løfte, hvis alle ja-partierne på et senere tidspunkt med konsensus kan nå til enighed om at tilvælge konkrete retsakter på udlændingeområdet. For så har ingen partier nedlagt veto. I givet fald vil en sådan kattelem først kunne åbnes efter et nyt folketingsvalg, for ja-partierne har på forhånd lovet, at der ikke foretages nye tilvalg af de eksisterende EU-retsakter før efter et nyvalg. Men rent politisk og i lyset af de markante løfter til vælgerne på området – både i ja-partiernes aftale og på Folketingets talerstol – er det næppe tænkeligt, at Venstre eller Socialdemokratiet vil gøre brug af denne kattelem i den sidste ende.

Spørgsmålet er så, hvor længe beslutningen om at fravælge asyl- og indvandringspolitikken kan holde til det virkelighedstjek, som Europa står overfor? For denne nye virkelighed vil også udfordre Danmark. Allerede i løbet af 2016 kan den nuværende danske position blive udfordret. Europa-Kommissionen har foreslået, at Dublin-III forordningens asylregler revideres. Indtil nu har disse regler, der bl.a. har gjort det muligt for EU-lande at sende asylansøgere tilbage til det første EU-land, de er ankommet til, betydet, at Danmark har kunnet tilbagesende flere asylansøgere til andre EU-lande, end vi har modtaget fra de andre. Dette års store tilstrømning af asylansøgere har nødvendiggjort en reform af Dublin-reglerne, der er utidssvarende.

Derfor presser Kommissionen og flere lande anført af Tyskland på for en Dublin-plus aftale, hvor der etableres en permanent kvotefordeling for asylansøgere. Spørgsmålet blev senest diskuteret på EU-topmødet i oktober som led i en samlet indsats for at få bedre styr på flygtninge- og migrationspresset på Europa. Kan der samles flertal for en sådan reform i løbet af 2016, vil det også sætte Danmark under pres. Det kan bringe V-K-S partierne i en knibe. De har nemlig på den ene side sagt, at de ønsker at fortsætte i Dublin-aftalen, men de har samtidig lovet vælgerne, at Danmark ikke skal deltage i en permanent kvotefordelingsnøgle. Det sidste har såvel Radikale Venstre som SF været positive overfor. Men V-K-S partierne har med den klare udmelding givet et klokkeklart løfte til vælgerne, som vanskeligt kan fraviges. Med mindre spørgsmålet altså rejses ved en ny folkeafstemning. Og det kan blive nødvendigt, hvis Dublin-plus reformen indeholder en permanent kvotefordeling.

I dag har Danmark en parallelaftale for Dublin-forordningen, og denne tilknytning fortsætter, uanset om det bliver et ja eller et nej ved folkeafstemningen den

3. december. Hvis det bliver et ja, vil alle parallelaftaler rent teknisk blive en del af tilvalgsordningen. Bliver det et nej den 3. december vil Danmark også fortsat have en parallelaftale. I begge scenarier vil Danmark blive stillet over for et fundamentalt valg, hvis de andre EU-partnere beslutter sig for at ændre Dublin-forordningen til en Dublin-plus aftale. Ønsker Danmark ikke at tiltræde de foreslåede ændringer – f.eks. en permanent kvotefordeling – vil vi blive opsagt inden for 90 dage, når det er en parallelaftale, og så ryger Danmark ud af Dublin-reglerne.

I parallelaftalen har vi ingen indflydelse på de andres beslutning, men er det en del af tilvalgsordningen, kan vi få indflydelse på ændringerne. Det kan med andre ord være til gavn for Danmark at få overført Dublin-parallelaftalen til tilvalgsordningen, som foreslået af ja-partierne, for dermed kan Danmark få indflydelse på beslutningerne i EU. Men ændringerne vedtages med kvalificeret flertal i EU's Ministerråd, og med fælles beslutningstagning med Europa-Parlamentet. Det er dog ikke sikkert, at Danmark i givet fald kan samle eller blive en del af et blokerende mindretal.

Flygtninge kan flytte stemmer før folkeafstemning

Helt formelt er asyl- og indvandring ikke noget, vi stemmer om ved folkeafstemningen, da de fem EU-positive partier på forhånd afviser at gøre EU's asyl- og indvandringspolitik til en del af tilvalgsordningen. Og Lars Løkke Rasmussens løfte om senere at afholde en folkeafstemning om emnet, hvis ja-partierne på et tidspunkt skal opgive deres veto, er et forsøg på at flytte spørgsmålet ud af kampagnen, så man i stedet kan fokusere på tilvalgsordningen og Europol. Men det forhold, at Danmark måske allerede i det kommende år kan komme under pres for at til- eller fravælge ændringer i Dublin-forordningen, understreger, at det i praksis kan blive sværere at skille tingene ad, end oprindeligt lagt op til.

YouGov målingen dokumenterer da også, at flygtninge- og migrantdebatten påvirker mange vælgere før folkeafstemningen den 3. december, og det kan få betydning for deres stemmeafgivning. Hele 36 pct. af vælgerne siger, at den aktuelle flygtninge- og migrantsituation gør dem mere tilbøjelige til at stemme enten ja eller nej. Når så mange vælgere alligevel siger, at flygtningekrisen gør dem mere tilbøjelige til at stemme enten ja eller nej, antyder det, at det kan blive en *gamechanger* ved folkeafstemningen.

Det er for tidligt at sige, om ja-siden eller nej-siden vil profitere på debatten. YouGov målingen viser, at der er lidt flere, der siger, at de er tilbøjelige til at

stemme nej end til at stemme ja som følge af flygtningesituationen. Men forskellen er så lille med kun 2 procentpoint, at det er inden for den statistiske usikkerhed.

Hvor stor indvirkning det får på den endelige stemmeafgivning, er det endnu for tidligt at sige. Det afhænger af mindst tre faktorer:

- **Mængden** kan påvirke folks vurdering. Antallet af flygtninge, der er rejst ind i Danmark i år, er ca. 30.000, men endnu er antallet af asylansøgere ikke højere end sidste år. Så længe folk oplever, at udfordringen kan håndteres af myndighederne, vil de kvantitative størrelser næppe slå om i en kvalitativ ny politisk vurdering. Men situationen er flygtig, og det er for tidligt at sige til, hvilken side der vil høste stemmer frem til folkeafstemningen.
- **Kommunikationen** fra henholdsvis ja-partierne og nej-partierne kan også påvirke vælgernes stillingtagen, og det vil især blive tydeligt i den sidste måned, hvor kampagnen op til folkeafstemningen intensiveres. Ikke mindst Dansk Folkeparti har forsøgt at sætte ja-siden under pres. Men det kan måske også få Enhedslistens vælgere til at genoverveje nej-alliancen. På den anden side ser flygtningekrisen også ud til at skabe uenigheder blandt ja-partierne, hvor Radikale Venstre og SF anbefaler et langt stærkere engagement i en fælles asylpolitik, mens Venstre, Socialdemokraterne og de konservative afviser det.
- **EU's beslutninger** i den kommende tid, f.eks. om stærkere ydre grænsekontrol i EU, fælles grænsepatruljer i EU, øget nødhjælp, skærpet indsats mod menneskesmuglere, flere tilbagesendelsesaftaler og en ny samarbejdsaftale med Tyrkiet kan påvirke danskernes opfattelser af, om det er en fordel eller ulempe at være med i en fælles EU-politik på området. Europa-Kommissionen vil bl.a. inden årets udgang bl.a. præsentere et forslag til fuldt operationel europæisk grænse- og kystvagt i erkendelse af, at medlemslandene har brug for støtte til at sikre de ydre grænser. Samtidig er det muligt, at Europa-Kommissionen vil præsentere nye forslag til, hvordan Dublin-plus forordningen skal se ud fremover. Alle disse ting kan føre til forskydninger i danskernes holdninger i den kommende tid. Det er endnu uvist, hvem der vinder på det frem mod folkeafstemningen.